רס"ם מ"ו

נ א ב ג ד מיי' פ"ו מהל' איסורי ביאה הל' כב טוש"ע י"ד סי' קצו סעיף ד :

לרבי אליעזר מהו תחלתן וסופן בעינן והכא תחלתן איכא סופן ליכא או דילמא תחלתן אף על גב שאין סופן אמר רב *היא היא תחלתן אע"פ שאין סופן ורבי חנינא אמר תחלתן וסופן בעינן הכא תחלתן איכא סופן ליכא מיתיבי ושוין בזב ובזבה שבדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור שאין להם אלא שמיני בלבד מאן שוין לאו רבי אליעזר ורבי יהושע לא ר' יהושע ור' עקיבא אמר רב ששת אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב נדה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה סופרתו למנין שבעה נקיים נדה ספירה למה לה אלא אימא זבה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה סופרתו למנין ז' נקיים אמר ליה רב ששת לרב ירמיה בר אבא רב כבותאי אמרה לשמעתיה דאמרי יום שפוסקת בו סופרתו למנין ז' כי קאמר רב לבר משלישי בר משלישי פשיטא לא צריכא כגון דלא בדקה עד שביעי ואשמעינן התם תחלתן אע"פ שאין סופן והכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן דמהו דתימא תחלתן אף על פי שאין סופן הוא דאמרינן דאוקמינהו אחזקייהו אבל סופן אע"פ שאין תחלתן לא קמ"ל איני והא *כי אתא רבין אמר מתיב ר' יוסי ברבי חנינא טועה ולא ידענא מאי תיובתיה (א)דקי"ל שבוע קמא דאתיא לקמן בלילותא מטבלינן לה ביממא לא מטבלינן לה ואי ס"ד לא בעינן ספורין לפנינו ביממא נמי נטבלינה דילמא יולדת זכר בזוב היא ועבדה לה ספורין אלא לאו שמע מינה בעינן ספורין בפנינו ולאו מי אוקימנא *כר"ע דאמר בעינן ספורין לפנינו ומנא תימרא דלרבנן לא בעינן ספורין לפנינו *דתנן טועה שאמרה יום אחד טמא ראיתי מטבילין אותה ט' טבילות ז' לנדה ותרי לזיבה בין השמשות טמא ראיתי מטבילין אותה י"א טבילות י"א מאי עבידתייהו אמר רב ירמיה מדפתי כגון שבאת לפנינו בין השמשות והויין תמני לנדה ותלת לזיבה לא ראיתי כל עיקר מטבילין אותה ט"ו טבילות אמר רבא האי דינא דלא דינא דייני בגלחי *דאית ליה תורא לירעי חד יומא דלית ליה תורא לירעי תרי יומי אתרמי להו יתמא בר ארמלתא יהבי ליה תורי אזל נכסינהו אמר להו *דאית ליה תורא לשקול חד משכא דלית ליה תורא לשקול תרי משכי אמרי ליה מאי האי דקאמרת אמר להו סוף דינא כתחלת דינא תחלת דינא לאו מאן דלית ליה עדיף סוף דינא נמי מאן דלית ליה עדיף הכא נמי ומה היכא דאמרה ראיתי סגי לה אי בתשע טבילות אי בי"א טבילות היכא דקאמרה איהי לא ראיתי בעיא חמש עשרה טבילות אלא אימא הכי ראיתי ואיני יודע כמה ראיתי אי בימי נדה ראיתי או בימי זיבה ראיתי מטבילין אותה ט"ו טבילות אתאי קמן ביממא יהבינן לה שב לנדה

ותמני

לרבי אליעזר. דמכשר בבדיקת שביעי עם הראשון: מהו. דלרבי יהושע והלא אין להם אלא שמיני בלבד דאף ע"ג דתלי מילתיה בבדיקה ומונה ימים הבדוקין אפילו בסירוגין הני מילי בראשון ושביעי דהוו לאיצטרופי לחד מינייהו אבל שמיני לאו מסדר ספירת הראשון הוא ולא מצטרף ולר' עקיבא נמי אין לו אלא שמיני בלבד שמא ראה בינתים ומכאן ואילך צריך לספור ששה אלא לרבי אליעזר מי מחזקינן כל ז' בטהרה משום בדיקת ראשון דהוו תחלתן בטהרה או לא: היא היא. טהורין: לאו רבי אליעזר ורבי יהושע. דאע"ג דפליגי עליה דרבי עקיבא בראשון ושביעי הכא מודו: לא רבי יהושע ורבי עקיבא. כדפרישית אבל לרבי אליעזר הואיל ותחלתן בטהרה מחזקינן לכולהו בטהרה: כבותאי אמרה לשמעתיה. בפרק בנות כותים (לעיל דף לג.): דלא בדקה עד שביעי. דלא הוי תחלת ימי ספירה בטהרה דלא בדקה בראשון משהפרישה בבין השמשות של שלישי לזיבה שראתה בו ביום עד ז' לספירה ותרי קולי אשמועי' רב בספירה: התם. דאמר רב לעיל דמטהר רבי אליעזר בנבדק ראשון ושמיני אשמועינן תחלתן אע"פ שאין סופן: והכא אשמועינן סופן אע"פ שאין תחלתן. דמשום בדיקת ז' מחזקינן כל ששה לפניו בטהרה הואיל ופסקה בשלישי. ומיהו הפרשה בטהרה בעינן דמשהוחזק מעין פתוח ליכא לאחזוקי בטהרה עד שתבדוק ותמצא שפסק כדאמרינן במתני' [סח.] דהפרשה בטהרה בעינן: איני. לרב פריך דלא בעי ספורין (ג)ובדוקין והאי וקיימא לן בהמפלת (לעיל דף ל:) דשבוע קמא בלילותא מטבלינן לה כל לילה דילמא השתא שלמו שבעה של טומאת זכר ביממא לא מטבלינן לה לספוקה ביולדת בזוב ולמימר בכל יומא היום כלין ז' נקיים שאחר טומאת לידה ומשום הכי לא מטבלינן לה דלאו נמי מתרמי האידנא ז' של נקיים משום דטבילה בזמנה מצוה ונדה ויולדת טבילתן בלילה הנה טבילתה ביום לא הויא ספירה הואיל ולא ספרה בפנינו עד שתשב בפנינו שבוע טהור: יום אחד טמא ראיתי. ואיני יודע אימתי ואפילו היום י"ל זהו ואינה יודעת אם יום ראייתה בימי נדה אם בימי זבה מטבילין אותה משום טבילה בזמנה מצוה: תשע טבילות ז' לנדה ותרתי לזיבה. וכגון דאתאי לקמן ביממא ומטבילין אותה הלילה שמא נדה היא והלילה כלו ז' ימי נדה וכן לליל יום ז' וכן כל ליל שבוע זה וטפי לא איכא לספוקי ותרתי לזיבה ביממא ביומא דאתאי לקמן מטבילין לה דלמא אתמול חזאי וימי זיבה הוו והואי שומרת יום כנגד יום ולמחר נמי טבלה דילמא ביומא דאתאי לקמן הוא דחזאי וטפי ליכא לספוקי. אבל אתיא לקמן בליליא איכא י' טבילות ח' לנדה וב' לזיבה דההוא ליליא גופיה איכא לספוקי השתא זמן טבילתה וכן כל לילות שבוע זה ולמוצאי שביעי נמי טבלה משום דילמא בליליא זמן טבילה. והאי דלא קא תני י' טבילות משום מילתא דלא פסיקא היא דהא כי אתיא ביממא ליכא אלא ט'. אבל ט' פסיקא ליה דבליל מהכי ליכא והכי מוקי לקמן: מאי עבידתייהו. אם באתה ביום או בלילה ואומרת בין השמשות טמא ראיתי אין כאן טבילה יתירתא דהא כי אמרה נמי יום טמא ראיתי ואיני יודע מתי אם בימי נדה ואם בימי זיבה מספקי ליה דילמא האידנא ביום שבאת לפנינו הואי: תמני לנדה. כגון באת לפנינו בין השמשות של ערב שבת טובלת מיד בלילי שבת שמא השתא זמן טבילתה וכן כל שבוע זה ולילי שבת הבאה שמא בין השמשות שבאת לפנינו ראתה ולילה היא ומשכה ז' ימי נדה עד עכשיו והלילה שבת היא סוף שבוע הרי ח' טבילות לנדה ותלת לזבה דמטבילין לה בין השמשות דאתאי לקמן דילמא בין השמשות דאתמול חזאי ומיום ה' בשבת היא ושמרה ערב שבת כנגד יום ה' וטובלת בין השמשות עד שלא תחשך דשמא עדיין יום הוא וראוי לטבילת זוב ולמחר בשבת נמי טבלה שמא בין השמשות דאתמול כשבאת לפנינו ראתה ומיום ששי היא והיום טובלת ליום כנגד יום ובאחד בשבת נמי טבלה משום ספק ההוא בין השמשות גופיה שמא לילה הוא כשראתה ובאת לפנינו ובכלי' יום השבת הוי ראשון וא' בשבת הוי שימור וטובלה: האי דינא דלא דינא דייני בגלחי. דין זה שאינו דין היו דנין באותו מקום: לירעי חד יומא. כל בהמות העיר: אזל יתמא. שלא היה לו שור וכפאוהו לרעות בהמותיהן ב' ימים: נכסינהו. שחטן: כמה ראיתי. אם א' אם ג': שב לנדה. באתה בשבת טובלת למוצאי שבת שמא באחד בשבת ראתה תחלה וכן עד לילי שבת הבאה ולילי שבת בכלל שמא בשבת שבאת לפנינו ראתה ואותו היום לבד ראתה:

ותמני

ו בפ"ו: וכל

והכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן. ואם תאמר (א"כ) לרב כל זבה צריכה הפרשה ביום שפוסקת בו כמו נדה ואמאי קתני במתני' שבדקה עצמה יום ראשון הא כבר בדקה עצמה מאתמול והפרישה בטהרה ואי הוה אומר דלא בעינן הפרשה ביום ג' הוה ניחא וי"ל דליכא למידק הכי דאפי' אי סגי בהפרשת שלישי לרבי אליעזר לא סגי דלא תני שבדקה ביום ראשון משום פלוגתא דרבי יהושע ורבי עקיבא כמו ראשון ושמיני דקאמר רב לרבי אליעזר היא ולא תני במתני' אע"ג דלר' אליעזר הוי רבותא טפי משום דלא מיתני ליה כי פלוגתא דר' יהושע ור' עקיבא: **שבעה** לנדה ושנים לזיבה. מכאן אין יכול לדקדק דלא בעינן ספורים בפנינו מדמטבלת אע"פ שלא הפסיקה בטהרה ולא בדקה נמי בתחלת ספורים דאע"ג דלא בעינן ספורים בפנינו בזבה קטנה בזבה גדולה בעינן ועוד דסוף סוף סגי לה במה שבדקה ביום הספירה ומצאה טהורה דאי אין בדיקת סוף היום עולה לספירה לא היה תקנה לבנות ישראל אלא אם כן יבדקו בעליית עמוד השחר דספירת לילה אינה ספירה:

מה

◆

תוספי הרא"ש

באותה בדיקה דקודם המנחה: **רב** אמר היא היא תחלתן אע"פ שאין סופן. והאי דקתני במתניתין ביום השביעי משום ר' יהושע נקטיה: הכא קמ"ל סופן אע"פ שאין תחלתן. והאי דנקט מתניתין יום ראשון משום ר' יהושע ור' עקיבא נקטיה: איני והא כי אתא רבין כו'. אע"ג דאליביה דר' אליעזר קאמר מ"מ פריך ליה דלא אשכחן תנא דס"ל סופן אע"פ שאין תחלתן הלכך לא מיבעיא ליה לפרושי דברי ר' אליעזר הכי: ואי ס"ד לא בעינן ספורי' לפנינו ביממי ליטבלה. ואי משום דבעינן הפסקה בשלישי כדקאמר רבא לעיל נדה שהפרישה בטהרה בשלישי שלה אלמא בלא הפרשה אינה יכולה לספור. חומרא בעלמא היא ומדרבנן ואינה נמנעת בשביל זה מלטבול כיון שטבילה בזמנה מצוה ואפילו בעיא הפסקה מן התורה טובלת דשמא הפסיקה ולאו ארעתה כיון דבאיות יום שהפסיקה מועלת הפסקתה אבל אין לחוש ולומר שמא בדקה ביום ראשון של ספירה ואיכא תחלתן וסופן שבאתה שעתה שבדקה לפנינו יום שביעי של יום זה: לאו מי אוקימנא כר' עקיבא. משמע דר' חנינא לא מיבעי ליה לאוקמי כר' עקיבא דאתיא שפיר כר' אליעזר. מתוך כך נראה דהלכה כרב דסופן אע"פ שאין תחלתן. דסוגיין דסוף המפלת כוותיה וכ"ש בתחלתן ואע"פ שאין סופן. מיהו יש לדחות דר' חנינא נמי לא מיתוקמא כר' אליעזר דכיון דלא בעינן ספורי' לפנינו בכל הימים א"כ חומרא בעלמא היא דבעי סופן ותחלתן ולאו מדאורייתא הלכך מטבלינן לה משום טבילה בזמנה מצוה. וכי פריך הכא ליכא הוה מצי לאקשויי. ולפסוק היכי מצי מוקמת לה בשום ענין כר' אליעזר ולישנא משמע כן דקאמר לאו מי אוקימנא כר' עקיבא משמע אפי' ליתא לדרב: ז' לנדה ותרי לזבה. מכאן אנו יכול לדקדק דלא בעינן ספורים לפנינו דחשבינן לה יום ספירה אע"פ שלא הפסיקה בטהרה אתשול בתחלת יום הספירה משום שאין לחוש מה שלא הפסיקה בטהרה כיון שיום הספירה בדקה ומצאה טמא טהור. א"נ אפי' לא בעינן ספורים לפנינו לגמרי גבי שומרת יום לענין זבה גדולה אפשר דבעינן ספורים לפנינו כגון שבאה לפנינו בין השמשות. והא דקתני בין השמשות טמא ראיתי ה"פ באתה לפנינו בין השמשות ואמרה טמא ראיתי אבל לא אמרה שראיה היתה בין השמשות:

וזוב

מוסף רש"י

מתיב ר' יוסי ברבי חנינא. לדר' יהושע בן לוי מתמהי מהא דמיירי באשה טועה, שלא ידעה אימתי ילדה, והתם (לעיל כט.) קתני לה וקאמר רבין לא ידענא מאי תיובתא דר' יוסי, דלאו תיובתא היא, והתם מפרש טעמא (לעיל יט:).

דאית ליה תורא לירעי חד יומא. כך היה המנהג, מי שהיה לו שור אחד רועה כל בהמות העיר יום אחד, ומי שאין לו בהמה מגלגלין עליו לרעות ב' ימים (סנהדרין קט: באנשי סדום).

אמר להו. יתמי למרי דתורא דאית ליה כו' (שם).

לעיל כט. [יט:]

[לעיל ל.]

[צ"ל דתניא]

[סנהדרין קט.] שם

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' וקיימא לן שבוע קמא: (ב) רש"י ד"ה איני וכו' ובדוקין והלא קב"ע וקיימא לן וכו' וכל ס"ד ואח"כ מ"כ ביממא לא וכו' של נקיים וכו' משום טבילה בזמנה כו' משום דנדה ויולדת וכו' ולא ספרתן בפנינו: